

Postanowienie z dnia 26 lutego 2001 r.

I PKN 20/01

Postanowienie o odrzuceniu pozwu nie stanowi przesłanki ponownego odrzucenia pozwu w sprawie o to samo roszczenie. Podstawą odrzucenia może być natomiast prawomocne osądzenie sprawy, które było już brane pod uwagę przy pierwszym odrzuceniu pozwu.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie:
SN Zbigniew Myszka, SA Herbert Szurgacz,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 26 lutego 2001 r. sprawy z powództwa Ryszarda H. przeciwko Urzędowi Miasta w J.Ś. o wynagrodzenie, na skutek kasacji powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 czerwca 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 12 maja 2000 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy odrzucił pozew w sprawie z powództwa Ryszarda H. przeciwko Urzędowi Miasta w J.Ś. o wynagrodzenie za okres od 1 lipca 1991 r. do dnia 7 stycznia 1997 r. Sąd wskazał, iż w dniu 4 lipca 1995 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Świdnicy wydał wyrok, w którym w pkt I sentencji odrzucił pozew o wynagrodzenie za okres od 1 sierpnia 1991 r. do dnia 6 maja 1992 r., a w pkt II oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż sprawa przed Sądem Rejonowym w Świdnicy toczyła się pomiędzy tymi samymi stronami, co sprawa niniejsza. Sąd Okręgowy wskazał również, że w poprzedniej sprawie [...] powód domagał się wynagrodzenia za okres od dnia 1 sierpnia 1991 r. do „dnia umożliwienia mu dalszego świadczenia pracy lub do dnia rozwiązania umowy o pracę”. Sąd Okręgowy uznał więc, iż powołany wyrok Sądu Rejonowego rozstrzyga o roszczeniu powoda, którego dotyczy także powództwo w niniejszej sprawie, za okres od dnia 1 sierpnia 1991 r. do

dnia wydania wyroku - tj. do dnia 4 lipca 1995 r. oraz że powód wywodzi swoje roszczenie z umowy o pracę zawartej w dniu 1 sierpnia 1991 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 KPC odrzucił pozew w części, w jakiej sprawa była już prawomocnie osądzona przez Sąd Rejonowy.

Powód zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem. Podniósł, iż w obu sprawach brak jest tożsamości podstaw wyrokowania i roszczenia oraz że od dnia wydania wyroku w poprzedniej sprawie [...] nastąpiła zmiana istotnych okoliczności mających wpływ na poprzednio wydane orzeczenie.

Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie ze względu na powagę rzeczy osądzonej, tj. na fakt, iż powód dochodzi tych samych roszczeń z tego samego stosunku pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w sprawie nie doszło do zmiany żadnych okoliczności faktycznych, które uzasadniałyby dopuszczalność ponownego osądzania roszczeń powoda za okres od 1 sierpnia 1991 r. do dnia 4 lipca 1995 r. W szczególności taką nową okolicznością nie jest fakt złożenia przez powoda oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę z dniem 7 stycznia 1997 r. Podnoszone przez powoda inne zarzuty mające świadczyć o nieprawidłowości wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 4 lipca 1995 r. nie mogą mieć żadnego znaczenia w niniejszej sprawie, bowiem wyrok ten jest prawomocny. Sąd Apelacyjny zgodził się jednocześnie ze stanowiskiem powoda, iż odrzucenie pozwu nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Jednakże częściowe odrzucenie pozwu wyrokiem z dnia 4 lipca 1995 r. nastąpiło z tego powodu, iż w poprzedniej sprawie [...] Sąd Rejonowy w Świdnicy oddalił w dniu 18 maja 1994 r. roszczenia powoda w odpowiednim zakresie i właśnie powyższe rozstrzygnięcie, korzystające z przymiotu powagi rzeczy osądzonej, było podstawą rozstrzygnięcia objętego punktem I sentencji wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 4 lipca 1995 r., a w konsekwencji i zaskarżonego postanowienia.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego powód zaskarżył kasacją zarzucając naruszenie przepisów postępowania: art. 177 § 1 pkt 1 KPC, art. 210 § 2 KPC, art. 221 KPC, art. 231 KPC, art. 361 KPC w związku z art. 328 § 2 KPC, art. 366 KPC, art. 382 KPC oraz naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie: art. 2 i art. 3 KP w związku z art. 460 KPC.

Podnosząc powyższe zarzuty powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 26 czerwca 2000 r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Świdnicy do merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Jako podstawy kasacji powołano zarzuty naruszenia wielu przepisów, w większości nie związanych z przedmiotem zaskarżonego orzeczenia. Nie mają związku z tym orzeczeniem przepisy art. 2 i 3 KP zawierające definicję pracownika i pracodawcy oraz art. 460 KPC regulujący w § 1 zdolność sądową i procesową w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, a w § 2 ustanowienie kuratora z urzędu.

Bez związku z zaskarżonym orzeczeniem pozostają też przepisy: art. 177 § 1 pkt 1 KPC, dotyczący zawieszenia postępowania, art. 210 § 2 KPC, w którym zawarty jest obowiązek stron złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych, art. 221 KPC, z którego wynika obowiązek pozwanego wdania się w spór mimo podnoszenia przez zarzutów formalnych, art. 231 KPC zawierający definicję domniemań faktycznych, art. 361 KPC, w myśl którego do postanowień stosuje się przepis o wyrokach (jeżeli kodeks nie stanowi inaczej), art. 328 § 2 KPC odnoszący się do wymagań, jakie winno spełniać uzasadnienie wyroku i art. 382 KPC, odnoszący się do podstaw rozstrzygnięcia w postępowaniu apelacyjnym. Jedynie zarzut naruszenia art. 366 KPC nawiązywał do podstawy zaskarżonego rozstrzygnięcia. Zgodnie z tym przepisem wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Z kolei w myśl art. 199 § 1 pkt 2 KPC, sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została prawomocnie osądzona. Ten ostatni przepis nie został objęty podstawami kasacji, jednakże podniesienie zarzutu naruszenia art. 366 KPC uzasadnia rozważenie przez Sąd Najwyższy zasadności przyjęcia istnienia powagi rzeczy osądzonej co do części żądań pozwu w rozpoznawanej sprawie, jako przesłanki zaskarżonego orzeczenia w przedmiocie odrzucenia pozwu.

Prawidłowo przyjął Sąd Apelacyjny, że między tymi samymi stronami została prawomocnie osądzona sprawa o wynagrodzenie za okres od 1 sierpnia 1991 r. do 4 lipca 1995 r. Powód zarówno w tej sprawie, jak i w sprawach poprzednich wywodził swe żądania z umowy o pracę zawartej 1 stycznia 1991 r. Decydujące w tym zakresie jest żądanie i jego podstawa, a nie wyjaśnienie przez Sąd, jakie więzy rzeczywistości łączyły powoda ze stroną pozwaną ani pogląd sądów co do podstawy zatrudnie-

nia powoda. Polemika ze stanowiskiem Sądów orzekających w poprzednich sprawach, odnoszącym się do podstawy zatrudnienia powoda, jest w tej sprawie bezprzedmiotowa.

Na stronie czwartej kasacji [...] sam powód podaje, że w poprzedniej sprawie [...] rozszerzył pozew „o kolejne elementy, w tym o zapłatę przez Urząd Gminy i Miasta wynagrodzenia - powołując się w tym zakresie na konkretne umowy o pracę”. Rozstrzygnięcie o tych żądaniach (zapłaty wynagrodzenia za okres od 1 sierpnia 1991 r. do 6 maja 1992 r.) w owej sprawie stanowiło podstawę częściowego odrzucenia pozwu (z powodu powagi rzeczy osądzonej) przez Sąd Rejonowy w Świdnicy zawartego w wyroku z dnia 4 lipca 1995 r. [...]. Postanowienie to nie zostało zaskarżone. Tym samym wyrokiem powództwo o wynagrodzenie przeciwko Urzędowi Gminy i Miasta w J.Ś. zostało oddalone w pozostałym zakresie, czyli za okres od 7 maja 1992 r. do 4 lipca 1995 r. Przepis art. 366 KPC nie został błędnie zinterpretowany przez Sąd Apelacyjny. Przymiot powagi rzeczy osądzonej został przezeń przydany wyrokom rozstrzygającym o tych samych żądaniach powoda skierowanych przeciwko temu samemu pozwanemu. W kasacji nie zakwestionowano skutecznie zastosowania tego przepisu. Zawarta w kasacji polemika ze słusnością rozstrzygnięć w osądzonych sprawach jest bezprzedmiotowa, podobnie jak powoływanie się na inne wyroki zapadłe wobec innej strony pozwanej.

Kasacja jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw podlegała zatem oddaleniu (art. 393¹² KPC).

=====